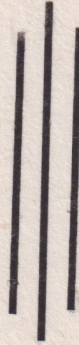
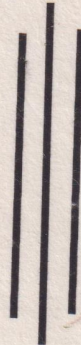

सहिदभूमि गाउँपालिकाको दोस्रो गाउँ सभाको पाँचौं अधिवेशनको
दोस्रो बैठकमा

२०८१ साल जेठ २५ गते शुक्रबार
गाउँपालिका अध्यक्ष श्री मनोज राई ज्यूले
प्रस्तुत गर्नुभएको

आर्थिक बर्ष २०८१/८२ को
नीति तथा कार्यक्रम

सहिदभूमि गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
पिप्ले, धनकुटा, कोशी प्रदेश, नेपाल

सहिदभूमि गाउँपालिकाको दोस्रो गाउँसभाको पाँचौ अधिवेशनमा गाउँपालिका अध्यक्ष मनोज राई वाट प्रस्तुत आर्थिक वर्ष ०८१/८२ को नीति, तथा कार्यक्रम

उपस्थित गाउँसभा सदस्य ज्यूहरु,

सहिदभूमि गाउँपालिकाको आ.व. २०८१/८२ को नीति तथा कार्यक्रम स्थानीय तहको दोस्रो गाउँसभाको पाँचौ अधिवेशनमा यहाँहरु समक्ष पेश गर्न पाउँदा मलाई अत्यन्तै खुसी लागेको छ।

सर्वप्रथमत म विभिन्न कालखण्डमा देश र जनताको निमित्त विभिन्न लोकतान्त्रिक जनआन्दोलनहरुमा सहादत प्राप्त गर्नुहुने ज्ञात-अज्ञात शहिदहरु प्रति हार्दिक श्रद्धान्जली एवम् सम्मान अर्पण गर्दछु।

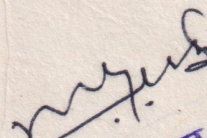
हामी नेपालको संविधानले अवलम्बन गरेको ३ तहको संघीय शासन प्रणालीको अभ्यासमा रहेका छौं। संविधानले परिकल्पना गरेको सहकारिता, समन्वय र सह-अस्तित्वपूर्ण शासकीय व्यवस्थालाई आत्मसाथ गर्दै समतामूलक र समावेशी विकास पक्रियामा ३ वटै सरकारले मिलेर कार्य गर्नु आजको प्रमुख आवश्यकता रहेको छ।

स्थानीय तहको दोस्रो निर्वाचनपछि सार्वभौम नागरिकको विकास प्रतिको उत्कट चाहनालाई सीमित स्रोत साधनको विवेकपूर्ण र न्यायोचित वितरणको माध्यमबाट परिपूर्ति गर्ने अभिलासाका साथ यो सम्मानित गाउँसभामा आगामी आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न गईरहेको छु।

हामीलाई सार्वभौम नागरिकहरुको प्रतिनिधिको रूपमा प्राप्त राज्यशक्तिको प्रयोग गर्ने र नागरिकको नजिकको सरकार आभास गराउने अभ्यासको अवसरको दोस्रो गाउँसभाको पाँचौ अधिवेशनमा हामी उपस्थित भएका छौं। यस अवसरमा आगामी आ.व. २०८१/८२ को नीति तथा कार्यक्रमलाई जनमूखी बनाउन विभिन्न माध्यमबाट हामीलाई राय सुझाव प्रदान गर्नुहुने गाउँवासी आमा बुवा दाजुभाई तथा दिदिबहिनीहरु, पालिकाका कर्मचारी परिवार लगायत सम्बद्ध सबैलाई हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु। धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु।

उपस्थित गाउँसभा सदस्य ज्यूहरु,

नेपाली जनताको लोकतन्त्र, समानता र सामाजिक विकासको चाहना अनुरूप पटक-पटक भएका विभिन्न आन्दोलन तथा विद्रोहको परिणाम स्वरूप लोकतान्त्रिक मुल्य एवं मान्यतालाई आत्मसाथ गर्दै राज्य प्रणालीको क्रमशः रुपान्तरण हुदै आएको छ। आम नेपालीहरुको संघीयता र स्वशासनको चाहनालाई संविधान सभाबाट जारी संविधानबाट प्रत्याभुत गरिएको छ। राज्य प्रणालीमा भएको रुपान्तरणसँगै मुलुक एकात्मक ढाँचाको शासकीय व्यवस्थाबाट संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक राज्य व्यवस्थामा प्रवेश गरेको छ।

मनोज राई
अध्यक्ष

[Handwritten signature]

हामी नागरिकहरुको आकांक्षा र गाउँको सम्वृद्धिका लागि निर्वाचित प्रतिनिधिहरुको प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्ने गरी यो नीति तथा कार्यक्रमलाई केन्द्रित गर्ने प्रयत्न गरिएको छ । नेपालको संविधानले स्थानीय तहलाई प्रदान गरेको एकल र साभा अधिकार कार्यान्वयका लागि आवश्यक ऐन, कानून, कार्यविधि, निर्देशिका तथा मापदण्डहरु निर्माण गर्दै नागरिकको विकासको चाहनालाई समानान्तर रुपमा अघि बढाउदै लानु आजको आवश्यकता रहेको छ ।

स्थानीय सरकारको प्रमुख र महत्वपूर्ण वित्तिय स्रोतको रुपमा संघीय तथा प्रदेश सरकारबाट स्थानीय तहलाई प्राप्त हुने वित्तिय हस्तान्तरण रहेको छ । यद्यपी, वित्तिय हस्तान्तरणको खुम्चदो आकार तथा पूर्व सुनिश्चित हुनुपर्ने वित्तिय समानीकरण अनुदानको हिस्सा समेत संघ र प्रदेशबाट घटेर प्राप्त हुँदा स्थानीय तहको बजेट प्रणालीको सन्तुलन समेत विग्रने अवस्था बढेर गएको छ । यसले वित्तिय संघीयतामा चुनौती थपेको छ ।

यद्यपी, हामीलाई प्राप्त सीमित स्रोत साधनलाई जन अपेक्षा अनुरूप प्राथमिकता प्राप्त तथा तुलनात्मक लाभका क्षेत्रहरुमा नतिजामुखी योजना तथा कार्यक्रमहरु सञ्चालन हुने गरी आगामी आ.व. २०८१/८२ को नीति तथा कार्यक्रम तय गरिएको छ ।

गाउँसभा सदस्य ज्यूहरु,

यस नीति तथा कार्यक्रम तयार गर्दा मैले मुख्य आधारको रुपमा निम्न दस्तावेजहरुलाई आधार मानेको छु ।

- नेपालको संविधान
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४
- अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४
- राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४
- राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग नियमावली, २०७६
- संघ, प्रदेश र स्थानीय तह (समन्वय तथा अन्तरसम्बन्ध) ऐन, २०७७
- कोशी प्रदेश स्थानीय सेवा गठन तथा सञ्चालन सम्बन्धी ऐन, २०८०
- कोशी प्रदेश सरकारको प्रथम आवधिक योजना (आ.व. २०७६/७७-२०८०/८१)
- नेपालको १६ औँ पञ्चवर्षिय योजना
- दिगो विकास लक्ष्यहरु

गाउँसभा सदस्य ज्यूहरु,

अब म यस सहिदभूमी गाउँपालिकाले चालु आ व. २०८०/८१ को जेठ महिनाको तेस्रो हप्ता सम्म हासिल गरेको मुख्य मुख्य उपलब्धीहरु प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

[Handwritten signature]
मनोज राई
अध्यक्ष

[Handwritten signature]

१. आर्थिक विकास

१.१. कृषि तर्फ

- कृषि विकास शाखा अन्तर्गत कार्यान्वयन हुने गरी विनियोजन भएका जम्मा १० वटा कार्यक्रमहरू मध्ये ४ वटा कार्यक्रमहरू सम्पन्न भएका छन् । हाल ६ वटा कार्यक्रमहरू कार्यान्वयनको अन्तिम चरणमा रहेका छन् ।
- यस गाउँपालिकामा कृषि क्षेत्रको विकासका लागि ५० प्रतिशत मूल्य छुट अनुदानमा गोलभेडा र खुर्सानीको बिउ, बिद्युतीय चार्जर स्प्रेयर, ७ हर्ज पावरको मिनिटिलर, तथा फौजी किरा तथा अन्य किरा नियन्त्रणका लागि निशुल्क किटनाशक विषादी वितरण गरिएको छ । त्यस्तै, ५० प्रतिशत मूल्य छुट अनुदानमा प्लाष्टिक पोखरी, दुसीनाशक विषादी, मिनिटिलर, सुन्तला ग्राफिटिड विरुवा वितरण कार्यक्रम तथा ७५ प्रतिशत अनुदानमा मालदह आँप ग्राफिटिड विरुवा वितरण र व्यवसायिक तरकारी खेती प्रविधी सम्बन्धी तालिम सञ्चालनको प्रक्रियामा रहेका छन् ।

१.२. पशुसेवा तर्फ

- पशु सेवा शाखा अन्तर्गत कार्यान्वयन हुने गरी विनियोजन भएका जम्मा ७ वटा कार्यक्रमहरू मध्ये ३ वटा कार्यक्रमहरू सम्पन्न भएका छन् । हाल ३ वटा कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन भई सम्पन्न हुने चरणमा रहेका छन् ।
- त्यस्तै, पशु सेवा केन्द्र, थलथलेबाट नियमित रूपमा पशुपन्छीका लागि अत्यावश्यक औषधी वितरण तथा उपचार भइरहेको छ । यस केन्द्रबाट हालसम्म ७५३२ पशुपन्छीका लागि औषधी वितरण तथा उपचार भएको छ ।

२. सामाजिक विकास

२.१. स्वास्थ्य तर्फ

- स्वास्थ्य शाखा अन्तर्गत कार्यान्वयन हुने गरी चालु आ.व. २०८०/८१ मा विनियोजन भएका जम्मा ३८ वटा कार्यक्रमहरू मध्ये ३० वटा कार्यक्रमहरू सम्पन्न भएका छन् । हाल ८ वटा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयन भई सम्पन्न हुने चरणमा रहेका छन् ।
- उपाध्यक्षसँग गर्भवती र सुत्केरी पोषण तथा सुत्केरी प्रोत्साहन खर्च कार्यक्रमबाट ६५ जनालाई सेवा प्रदान गरिएको छ ।

[Handwritten signature]
मनोज राई
अध्यक्ष

[Handwritten signature]

- पाठेघरको मुखको क्यान्सर, स्तन क्यान्सर आइ खस्ने रोग नियन्त्रण गर्न ६ वटा वडामा शिविर सञ्चालन गरी ७४ जनालाई स्क्रिनिङ गरिएको छ ।
- स्वास्थ्य शाखा मार्फत सञ्चालित विभिन्न कार्यक्रमहरूको क्रममा दीर्घरोगी उपचार सहायता १४ जनालाई, दादुरा रुवेला खोप १०५५ जना बालबालिकालाई, भिटामिन ए २४८२ जनालाई, जुकाको औषधी २२०५ जनालाई तथा १५ जनालाई इम्प्लान्ट सेवा प्रदान गरिएको छ ।
- यस गाउँपालिकाका स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट ४३१ जनालाई गर्भवती परीक्षण सेवा प्रदान गर्ने लक्ष्यमा ३५२ जनालाई गर्भवती सेवा प्रदान गरिएको छ । त्यस्तै, ११,३३२ जना नयाँ बिरामी तथा २४०३ जना पुराना बिरामीहरूलाई स्वास्थ्य सेवा प्रदान गरिएको छ ।
- यस गाउँपालिकामा रहेका २ वटा बर्थिङ सेन्टरबाट १६९ जना नयाँ र फलोअपमा आएका २३९ जना गर्भवती महिलाहरूलाई ग्रामिण अल्ट्रासाउण्ड सेवा प्रदान गरिएको छ ।
- विद्यालय अपाङ्गता परीक्षण शिविरमा जम्मा १५८५ जना विद्यार्थीहरूको अपाङ्गता परीक्षण गरिएको छ ।
- जेष्ठ नागरिक, पूर्ण अपाङ्ग, गर्भवती तथा सुत्केरी एम्बुलेन्स खर्च शीर्षकबाट सेवा प्रदान गरिएको छ ।

२.२. आयुर्वेद शाखा तर्फ :

- यस गाउँपालिकाको आयुर्वेद शाखा, छिन्ताड आयुर्वेद औषधालय मार्फत कार्यान्वयन हुने गरी चालु आ.व. २०८०/८१ मा निर्धारण भएका जम्मा ८ वटा कार्यक्रमहरू मध्ये आयुर्वेद औषधी खरिद, आयुर्वेद तथा योग शिक्षा कार्यक्रम, नागरिक आरोग्य/ योग शिविर कार्यक्रम, जेष्ठ नागरिक स्वास्थ्य प्रवर्द्धन सेवा कार्यक्रम तथा स्तनपान गराउने आमाहरूका लागि दुग्धवर्द्धक जडिबुटी जन्य औषधी वितरण कार्यक्रम सम्पन्न भएका छन् । हाल एउटा कार्यक्रम कार्यान्वयनको चरणमा रहेको छ ।

२.३. शिक्षा तर्फ

- स्थानीय भाषा, सीप, कला, संस्कृतिको संरक्षण गर्ने उद्देश्यले कक्षा १ देखि ८ सम्म लागू गर्नको लागि स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण कार्य सम्पन्न हुने चरणमा पुगेको छ ।

[Handwritten signature]
मनोज राई
अध्यक्ष

[Handwritten signature]

- माध्यमिक विद्यालयको शैक्षिक तथा प्रशासनिक कार्यलाई प्रविधिमैत्री बनाई अनुगमन तथा नियमन गर्ने उद्देश्यले इ-हाजिरी जडान कार्य सम्पन्न भएको छ ।
- शिक्षकहरूको पेशागत क्षमता तथा सीप विकासका लागि विद्यालय एकाउन्टिङ सिस्टम तालिम, EMIS तालिम, विद्यालय तहको पाठ्यक्रम तथा विद्यार्थी मूल्याङ्कन सम्बन्धी अभिमुखीकरण, शिक्षण सामग्री निर्माण कार्यशाला लगायतका तालिम तथा कार्यशाला सम्पन्न भएका छन् ।
- राष्ट्रपति रनिङ् शिल्ड, आधारभूत शिक्षा उत्तीर्ण परीक्षा, ग्रेड वृद्धि परीक्षा, लगायतका कार्यहरू सफलता पूर्वक सम्पन्न भएका छन् ।
- ह्युमन प्राक्टिस फाउण्डेशनसँगको साझेदारीमा ठाकुरदेवी मा. वि., जीवन सुधालय मा. वि., र सिद्धदेवी मा. वि. मा विद्यालय पूर्वाधार विस्तार गरिएको छ ।

२.४. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण तर्फ

- महिला तथा बालबालिका शाखा अन्तर्गत कार्यान्वयन हुने गरी विनियोजन भएका जम्मा १६ वटा कार्यक्रमहरू मध्ये १३ वटा कार्यक्रमहरू सम्पन्न भएका छन् । हाल ३ वटा कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन भई सम्पन्न हुने चरणमा रहेका छन् ।
- लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीता प्रवर्द्धन गर्नका लागि नेतृत्व तथा संस्थागत विकास कार्यक्रम, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूका लागि स्वास्थ्य शिविर तथा प्रविधी हस्तान्तरण कार्यक्रम, बालबालिकाहरूका लागि अतिरिक्त क्रियाकलाप, लैङ्गिक हिंसा विरुद्धको १६ दिने अभियान लगायतका कार्यक्रमहरू सम्पन्न भएका छन् ।

२.५. उद्यम तर्फ

- उद्यम शाखा अन्तर्गत कार्यान्वयन हुने गरी विनियोजन भएका जम्मा ११ वटा कार्यक्रमहरू मध्ये ६ वटा कार्यक्रमहरू सम्पन्न भएका छन् । हाल ५ वटा कार्यक्रमहरू कार्यान्वयनको चरणमा रहेका छन् ।
- सहभागितामूलक ग्रामिण लेखाजोखा कार्यक्रम, उद्यमशिलता विकास तालिम, सीप विकास तालिम, सिलाई कटाई तालिम, प्रविधी हस्तान्तरण तथा वित्तिय सेवामा पहुँच कार्यक्रमहरू सम्पन्न भएका छन् ।

[Handwritten signature]
मनोज राई
अध्यक्ष

[Handwritten signature]

२.६. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम तर्फ

- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत कार्यान्वयन हुने गरी व्यवस्था भएका जम्मा २४ वटा कार्यक्रमहरू मध्ये १९ वटा कार्यक्रमहरू सम्पन्न भएका छन् । हाल ५ वटा कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन भई सम्पन्न हुने चरणमा रहेका छन् ।
- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत चालु आ.व. २०८०/८१ मा सूचिकृत भएका व्यक्तिहरू मध्ये जम्मा ९३ जना व्यक्तिहरूलाई न्यूनतम १०० दिनको रोजगारी प्रदान गरिएको छ ।

२.७. सहकारी तर्फ

- सहकारी शाखा अन्तर्गत कार्यान्वयन हुने गरी विनियोजन भएका जम्मा ०३ वटा कार्यक्रमहरू मध्ये सबै कार्यक्रमहरू सम्पन्न भएका छन् । जस अन्तर्गत सहकारी संस्थाहरूलाई आधारभूत लेखा व्यवस्थापन तालिम, अभिमुखीकरण तथा सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ ।

२.८. सामाजिक सुरक्षा तथा पञ्जीकरण तर्फ

- चालु आ.व. २०८०/८१ को जेठ २३ गतेसम्म सामाजिक सुरक्षा भत्ता अन्तर्गत अन्य जेष्ठ नागरिक भत्ता १५२२ जना, जेष्ठ नागरिक दलित भत्ता ८८ जना, जेष्ठ नागरिक एकल महिला भत्ता १५३ जना, विधवा भत्ता २१६ जना, पूर्ण अपाङ्गता भत्ता ८३ जना, अति अशक्त अपाङ्गता भत्ता २३६ जना र दलित बालकालिका भत्ता ९९ जना गरी जम्मा २३९७ जनालाई सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्रदान गर्दै आइएको छ ।
- व्यक्तिगत घटना तर्फ वि.सं. २०८० सालमा यस गाउँपालिकामा भएका जम्मा ९११ वटा घटना दर्ताहरू मध्ये जन्मदर्ता ४८२, मृत्यु दर्ता १३८, सम्बन्ध विच्छेद ३२, विवाह दर्ता १६७ भएका छन् । वि.सं. २०८० सालमा १८ वटा बसाईसराई दर्ता मार्फत जम्मा ४४ जना नागरिकहरू यस गाउँपालिकामा बसाईसरी आउनुभएको छ । त्यस्तै, ७४ वटा बसाईसराई गरी जाने बसाईसराई दर्ताबाट जम्मा २०८ जना नागरिकहरू यस गाउँपालिकाबाट अन्यत्र बसाईसरी जानुभएको छ ।

[Handwritten signature]
मनोज राई
अध्यक्ष

[Handwritten signature]

३. पूर्वाधार विकास तर्फ

- ३.१. चालु आ व मा गाउँ सभा सदस्य विकास कार्यक्रम अन्तर्गत ३५ वटा आयोजनाहरु सम्झौता भएकोमा ७ वटा सम्पन्न भएको र बाँकी आयोजनाहरु कार्यान्वयनको अन्तिम चरणमा रहेका छन् ।
- ३.२. त्यस्तै, गाउँ सभा सदस्य विकास कार्यक्रम अन्तर्गतको फुसको छानो हटाइ टिनको छानो लगाउने कार्यक्रममा जम्मा २४ जना छनौट भएकोमा १४ जना लाभग्राहीको निर्माण कार्य अन्तिम चरणमा रहेको छ ।
- ३.३. साना सिँचाइ कार्यक्रम अन्तर्गत चालु आ व मा ५ वटा आयोजनाहरु सञ्चालन भएकोमा २ वटा सिँचाई पूर्वाधारको काम सम्पन्न भएको तथा बाँकी ३ वटा आयोजनाहरु सम्पन्न हुने चरणमा रहेका छन् ।
- ३.४. सुरक्षित नागरिक आवास कार्यक्रम अन्तर्गत छनौट सुचिको आधारमा प्रथम किस्ता र काम सम्पन्न भए पछिको विवरण लाभग्राहीले बुझाएपछि दोस्रो किस्ता निकाशा गरिएको छ ।
- ३.५. यस गाउँपालिकाको चालु आ व मा सहिदभूमी गाउँपालिकाका अन्य सडक, सिँढी तथा पदमार्ग निर्माण आयोजना अन्तर्गत विनियोजन भएका ६ वटा कार्यक्रमहरु मध्ये ४ वटा सम्पन्न भएका छन् । बाँकी २ आयोजनाहरु कार्यान्वयनको अन्तिम चरणमा रहेका छन् ।
- ३.६. त्यस्तै, सडक पूर्वाधार, भवन तथा शहरी विकास र खानापानी शीर्षकमा विनियोजन भएका ५५ आयोजनाहरु मध्ये २८ वटा सम्पन्न भएका छन् । बाँकी आयोजनाहरु कार्यान्वयनको अन्तिम चरणमा रहेका छन् ।

४. न्यायिक समिति तर्फ

- सबै वडा कार्यालयहरुमा मेलमिलाप केन्द्रको स्थापना गरिएको छ ।
- १९ जना मेलमिलाप कर्ताहरुलाई सुचिकृत मेलमिलाप कर्ताको रूपमा दर्ता गरिएको छ ।
- चालु आ.व. २०८०/८१ मा न्यायिक समिति तर्फ विनियोजित जम्मा ५ वटा कार्यक्रमहरु मध्ये मेलमिलाप कर्ताको आधारभूत तालिम, विद्यार्थीहरूसँग न्यायिक सचेतना कार्यक्रम र सूचीकृत मेलमिलाप कर्ताहरुका लागि पुनर्ताजकी तालिम गरी

[Handwritten signature]
मनोज राई
अध्यक्ष

[Handwritten signature]

३ वटा कार्यक्रमहरू सम्पन्न भएका छन् । हाल २ कार्यक्रमहरू कार्यान्वयनको चरणमा रहेका छन् ।

- चालु आ.व. २०८०/८१ मा जम्मा २ वटा विवाद तथा मुद्दा दर्ता भएको, १ मुद्दाको जिम्मेवारी सरी आएको, २ वटा मुद्दाको मिलापत्र भएको र १ मुद्दा सुनुवाई तथा मेलमिलापको प्रक्रियामा रहेको छ ।

५. कानून निर्माण तर्फ :

- ५.१. यस गाउँपालिकाको गाउँ सभाले हालसम्म १७ वटा ऐनहरू तथा गाउँ सभा सञ्चालन नियमावली निर्माण गरेको छ । त्यस्तै, यस गाउँपालिकामा हालसम्म नियमावली ६ वटा, कार्यविधिहरू ३४ वटा, निर्देशिका ४ वटा, मापदण्ड ४ वटा आचारसंहिता १ वटा गरी जम्मा ६६ वटा कानून कार्यविधिहरू निर्माण गरिएको छ ।

६. विपन्नसँग अध्यक्ष कार्यक्रम तर्फ

- ६.१. यस गाउँपालिकामा रहेका विपन्न व्यक्ति तथा समुदायको विपन्नता कम गर्दै उनीहरूको क्षमता विकास, उद्यमशिलता तथा स्वरोजगार प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्यले विपन्नसँग अध्यक्ष कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ ।
- ६.२. विपन्नसँग अध्यक्ष कार्यक्रम अन्तर्गत मौरीपालन सम्बन्धी आधारभूत तालिम, व्यवसायिक फलफुल तथा तरकारी खेती तालिम, व्यवसायिक बाखापालन तालिम, गाउँपालिका स्तरीय दलित सचेतना गोष्ठी तथा गाउँपालिका भित्रका सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययनरत किशोर किशोरीहरूका लागि जीवनोपयोगी सीप विकास तालिम सम्पन्न भएको छ ।

७. राजस्व शाखा

- चालु आ.व. २०८०/८१ को कुल राजस्व प्रक्षेपण ७०,००,०००। (अक्षेर्पी सत्तरी लाख रुपैयाँ मात्र ।) मध्ये २०८१ जेठ २३ गते सम्म यस गाउँपालिकाको जम्मा राजस्व संकलन रु३५,०६,६७६.६१।- (अक्षेर्पी पैतिस लाख छ हजार छ सय छैहत्तर रुपैयाँ एकसठ्ठी पैसा मात्र ।) अर्थात् कुल राजस्व प्रक्षेपणको ५०.१०% राजस्व संकलन भएको छ ।
- चालु आ.व. २०८०/८१ मा यस गाउँपालिकामा जम्मा १६ वटा नयाँ पेशा व्यवसायहरू दर्ता भएका छन् भने जम्मा ५६ वटा पेशा व्यवसायहरू नविकरण भएका छन् ।

[Handwritten signature]
मनोज राई
अध्यक्ष

(Handwritten signature)

गाउँसभा सदस्य ज्यूहरू,

अव म आगामी आ.व. २०८१/८२ मा समावेश हुने मुख्य मुख्य कार्यक्रमहरू प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

- आगामी आ.व. २०८१/८२ मा गाउँ सभा सदस्य कार्यक्रमलाई निरन्तरता प्रदान गरिनेछ ।
- विपन्नसँग अध्यक्ष कार्यक्रमलाई निरन्तरता प्रदान गरिनेछ ।
- आर्थिक सवालीकरणका लागि कृषक आत्मनिर्भर कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य, शिक्षा, कृषि, पर्यटन लगायतका भौतिक संरचनाहरूको निर्माण र प्रवृत्तीकरणमा जोड दिइनेछ ।
- रोजगारीको सिर्जना हुने कार्यक्रमहरूलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
- विषयगत शाखा तर्फ सन्तुलित ढङ्गले बजेट विनियोजन गरिनेछ ।
- ह्युमन प्राक्टिक फाउण्डेसन सँगको सहकार्यमा विद्यालय पूर्वाधार निर्माण कार्यक्रमलाई विस्तार गरिनेछ ।

उपस्थित गाउँ सभा सदस्य ज्यूहरू,

यस सम्मानित गाउँ सभामा “ सहिदभूमिको समृद्धि: शिक्षा, स्वास्थ्य, पर्यटन र कृषि” भन्ने मुख्य उद्देश्य सहित म समग्र सहिदभूमि गाउँपालिको क्षेत्रगत नीतिहरू प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

१. अवलम्बन गरिएका मूल नीतिहरू :

- स्थानीय आवश्यकता तथा प्राथमिकताका आधारमा सन्तुलित वितरणलाई मध्यनजर राखी आयोजना तथा कार्यक्रम छनौट गरिनेछ ।
- नेपालको १६ औं पञ्चवर्षिय योजनाको “सुशासन, सामाजिक न्याय र समृद्धि” को सोच कार्यान्वयन गर्न सहयोग पुग्ने गरी तथा दिगो विकास लक्ष्यहरूको स्थानीयकरणलाई मध्यनजर गरी आयोजना तथा कार्यक्रमहरू छनौट गरिनेछ ।
- यस गाउँपालिकाको गौरवका आयोजना लाई निरन्तरता दिदै त्यस्ता गौरवका आयोजनाहरू क्रमशः प्रदेश सरकार र संघीय सरकारको सहकार्यमा संचालन गर्दै लगिनेछ ।
- गरिबी निवारणमा टेवा पुर्‍याउने योजनाहरूलाई कार्यक्रममा समावेश गरिनेछ ।

(Handwritten signature)
मन्जु राई
अध्यक्ष

[Handwritten signature]

- गाउँपालिकाको श्रोत, साधनले धान्न नसक्ने योजना तथा कार्यक्रम प्रदेश सरकार तथा संघीय सरकारसँग माग गर्ने नीति लिइएको छ ।
- बजेट तर्जुमा गर्दा विषय क्षेत्रगत बजेट सीमा निर्धारण गरी सोही बमोजिम योजना छनौट गर्ने नीति लिइएको छ ।
- भौतिक पूर्वाधारतर्फको योजनागत कार्यक्रमहरू(चौथो त्रैमासिकमा संचालन गरिने कार्यक्रमहरू) बैशाख १५ गतेसम्म सम्झौता गरिसक्नु पर्ने व्यवस्थालाई कडाइको रूपमा लागू गरिनेछ । साथै संचालित योजनाहरू जेष्ठ मसान्तसम्म सम्पन्न गर्न प्रोत्साहित गरी आषाढ महिनामा पूर्वाधार निर्माण तर्फका योजनाहरूको संचालन गर्न निरुत्साहित गरिनेछ ।
- सहिदभूमि गाउँपालिकाको विकास तथा निर्माणमा मुख्य पूर्वाधार विकासको रूपमा रहेको अधुरा सडकहरू निर्माण र सो सडकमा रहेका पुल, कल्भर्ट लगायतका पूर्वाधार कार्यलाई क्रमशः सम्पन्न गर्दै लगिनेछ ।
- कार्यक्रम छनौटका क्रममा रोजगारीको सृजना हुने तथा चाँडो प्रतिफल प्राप्त हुने योजनालाई प्राथमिकता प्रदान गरिनेछ ।
- योजना छनौट एंवम कार्यन्वयन गर्दा दिगो बिकासको लक्ष्यलाई समेत ध्यान दिइनेछ ।
- लाभहरूको समन्यायिक बाडँफाड मार्फत सामाजिक न्याय कायम हुने गरी विनियोजनमा जोड दिइनेछ ।

आर्थिक विकास नीति :

१. कृषि विकास :

- १.१. स्थानीय सम्भाव्यता, तुलनात्मक लाभ तथा विशिष्ट अवसरको उपयोग गरी उपयुक्त कृषि प्रविधिहरूको विकास, प्रसार तथा उपयोगबाट कृषि उत्पादन एवं उत्पादकत्व बढाइनेछ । साथै कृषिको व्यवसायीकरण, आधुनिकीकरण र उत्पादनमा आधारित अनुदान तथा विविधिकरणमा जोड दिई आयआर्जन तथा रोजगारका थप अवसरहरू सृजना गर्न बजेट व्यवस्था गरिनेछ ।
- १.२. वैज्ञानिक भू-उपयोग प्रणालीको उपयोग गरी उर्वरा कृषि भूमिलाई गैर कृषि प्रयोगमा ल्याउन निरुत्साहित गरिनेछ । साथै संघीय सरकारले निर्माण गर्ने भू-उपयोग नीतिको अवलम्बन गर्दै स्थानीय अवस्था अनुरूपको नीति बनाइनेछ ।

[Handwritten signature]
मनोज राई
अध्यक्ष

[Handwritten signature]

- १.३. सिँचाई सुविधा, कृषि सडक, ग्रामीण विद्युतीकरण र उपयुक्त कृषि प्रविधिको विकास तथा विस्तार गरिनेछ । सिँचाई, सडक तथा विद्युतीकरण सुविधा भएका क्षेत्रमा उपलब्ध प्रविधिको सघन र व्यापक उपयोग गर्न प्रोत्साहन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- १.४. खोकु स्थानीय जातको सुन्तलाको विजु विरुवा वितरण तथा उत्पादित सुन्तलाको ग्रेडिङ तथा ब्राण्डिङ गरी बजारीकरण गरिनेछ ।
- १.५. हालको निर्वाहमुखि कृषि प्रणालीलाई व्यवसायिकरण गर्न प्रमुख उत्पादन सामग्रीहरू (अर्गानिक मल, रासायनिक मल एवं बीउ बिजन एवम् यन्त्र उपकरण आदि) को लागत साझेदारीको आधारमा अनुदानको व्यवस्था गर्न क्रमशः बजेटको व्यवस्था गर्दै लागिनेछ ।
- १.६. स्थानीय तहमा कृषकहरूको क्षमता सुधारका लागि कृषक वर्गकै माग अनुसारका तालिम कार्यक्रममा विशेष जोड दिइनेछ ।
- १.७. कृषि, बाली बीमा कार्यक्रमलाई प्रोत्साहित गरिनेछ । साथै प्राङ्गारिक खेतीलाई प्रोत्साहन गर्नुका साथै विषयगत कार्यालयहरूबाट आवश्यक अनुदानका लागि पहल गरिनेछ ।
- १.८. गाउँपालिकाको पहिचानमा रहेको सुन्तला, एभोकाडो, आँप, लिचि, टिम्मुर, तेजपात, कफि, सजिवन (मोरिङ्गा) अम्लीसो, अदुवा, अकवरे, रुद्राक्ष, चिरैतो जस्ता जडिवुटिको पहिचान गरी उत्पादकत्वमा बृद्धि गर्ने र यस्ता बस्तुहरूको प्रशोधन गर्ने उद्योगहरू खोल्नका लागि प्रोत्साहन दिने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- १.९. गाउँपालिकाको जमिनको नक्साङ्कन गरी पकेट क्षेत्र तयार गरी एक पकेट-एक उत्पादनको कार्यक्रम लागु गरीने छ ।
- १.१०. उत्कृष्ट कृषि व्यवसायि, सहकारी र समुहलाई प्रोत्साहन गरिने छ ।
- १.११. सुख्खा जमिनमा सामूहिक सिचाईका उपकरण जडान गर्न अनुदानको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- १.१२. कृषि मेला तथा प्रदर्शनीलाई प्रोत्साहित गरिनेछ ।
- १.१३. गाउँपालिका स्थित कृषक समूहहरू दर्ता गर्न प्रोत्साहित गरी समूह कार्यको प्रभावकारी अनुगमन गरिनेछ ।
- १.१४. हाल संचालित स्थानीय हाटबजारलाई कृषि बजारको रूपमा स्थापित गर्ने प्रयास गरिनेछ ।

[Handwritten signature]
मनोज राई
अध्यक्ष

[Handwritten signature]

१.१५. कृषकहरूको उत्पादित वस्तुहरूको लागत र बिक्री मूल्य अनुपातको सन्तुलित व्यवस्थापनका लागि पहल गरिने नीति लिइनेछ । साथै कृषि उपजहरूको भण्डारणका लागि कोल्ड स्टोर निर्माणका लागि सम्बन्धित निकायमा पहल गरिनेछ ।

२. पशु पंक्षी विकास

- २.१. व्यवसायिक पशुपालन व्यवसायमा जोड दिइनेछ । सहिदभूमि गाउँपालिकाका किसानहरूको आर्थिक अवस्था सबलिकरणका लागि वृहत्तर वाखा पालन कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- २.२. युवा लक्षित कार्यक्रम अन्तर्गत गाई, भैसी, वाखा, बंगुर, कुखुरा तथा माछापालन व्यवसायलाई प्रोत्साहन गरी मासु तथा दुग्ध पदार्थमा आत्मनिर्भर बनाउन अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ ।
- २.३. परम्परागत पशुपालन व्यवसायलाई सुधार गर्न पशु नस्ल सुधारमा जोड दिदै उन्नत नस्लको विकासवाट कृषकमा आयआर्जन गरी आमदानी बढाउन विभिन्न साझेदार संस्थाको सहभागितामा कार्यक्रम सन्चालन गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- २.४. चिस्यान केन्द्रहरू स्थापना गरी दुध तथा दुग्ध पदार्थको बजार सुनिश्चित गर्न गराउन साझेदारी कार्यक्रम गर्ने नीति लिइनेछ ।
- २.५. स्थानीय बजार व्यवस्थापनका र मासु पसलका लागि बधशाला निर्माण गर्न आवश्यक कार्यक्रम ल्याइनेछ ।
- २.६. पशुपंक्षी पालन सम्बन्धी आवश्यक तालिमहरू संचालन गरिनेछ ।
- २.७. पशु आहारा विकासका लागि हिउँदे, वर्षे, बहुवर्षे घाँसका विउ तथा विरुवा वितरण गरिदै लगिनेछ ।
- २.८. पशुपंक्षीमा लाग्ने विभिन्न रोग विरुद्ध खोप सेवा संचालन गरिनेछ ।
- २.९. पशु पंक्षी विकास शाखामा वेसिक ल्याव स्थापनाको कार्यलाई अगाडि बढाइनेछ ।
- २.१०. गाई भैसीमा लाग्ने लम्पी स्किन रोग लगायतका सरुवा रोग नियन्त्रण गर्न निशुल्क औषधी तथा खोप विस्तार गरिनेछ ।
- २.११. लागत साझेदारीमा पशु गोठ निर्माणको कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

[Handwritten signature]
मनोज राई
अध्यक्ष

[Handwritten signature]

३. पर्यटन विकास

- ३.१. यस गाउँपालिका भित्र निर्माण गर्न सकिने पर्यटकीय क्षेत्रहरूको विकासका लागि आवश्यक गुरुयोजना निर्माण गरी निजी क्षेत्रको सहभागिता का लागि प्रोत्साहन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- ३.२. पर्यटन क्षेत्रको विकास र प्रवर्धनलाई उच्च प्राथमिकतामा राखी प्राकृतिक, साँस्कृतिक, जैविक तथा कृषि परम्परागत शैली, मनोरन्जन, हावापानी अनुकूलन आदि उद्देश्यले प्रेरित गर्न पर्यटन पूर्वाधार सडक, होमस्टे, भोजन तथा जलपान गृह लगायत पर्यटनजन्य व्यवसायलाई प्रेरित गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- ३.३. यस गाउँपालिका भित्र विस्तार गर्न सकिने पर्यटकीय क्षेत्रहरूको पहिचान, विकास र प्रवर्द्धन गर्दै पर्यटन पूर्वाधार विकासका लागि जलाधार, सिमसार, पानीका मूहान संरक्षण गर्ने कार्यक्रममा जोड दिइनेछ ।
- ३.४. सहिदभूमि गाउँपालिकाको पहिचान दिने छिन्ताङ्ग देवी मन्दिरलाई व्यवस्थित गरिनेछ । पाताल डाँडालाई पर्यटकीय क्षेत्रको रूपमा विकास गर्न सडक निर्माण गर्ने र भ्यूटावर निर्माण गर्नका लागि सम्भाव्यता अध्ययन गरी निर्माण कार्य प्रारम्भ गर्न बजेट व्यवस्था गरिने छ । धार्मिक पर्यटकीय स्थलहरूको सरसफाई र फोहोर मैला व्यवस्थापन गरी आकर्षक गन्तव्य बनाईनेछ ।
- ३.५. वडा नं. १ त्रिवेणी पर्यटकीय क्षेत्रका वस्तिहरूमा होमस्टे व्यवस्थापनका लागि स्थानीयबासीहरूलाई आवश्यक तालिम प्रदान गरी सामुदायिक होमस्टे सञ्चालनका लागि साझेदारीमा विउपुँजी प्रदान गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- ३.६. मंसुवाटार ओधाड छिन्ताङ्गदेवी क्षेत्रको विकासको लागि पदमार्ग निर्माणको कार्यलाई निरन्तरता दिने नीति लिईने छ ।
- ३.७. यस गाउँपालिका भित्र रहेका विभिन्न जलाधार क्षेत्र, लगायतका धार्मिक तथा पर्यटकीय क्षेत्रको विकास गर्न आवश्यक पर्यटकीय पूर्वाधार विकासमा जोड दिने नीति अवलम्बन गरी आवश्यक बजेट विनियोजन गरिनेछ ।

४. उद्योग विकास :

- ४.१. दर्ता नभई संचालनमा रहेका उद्योग तथा व्यवसायहरूलाई दर्ताको दायरामा ल्याइनेछ ।
- ४.२. स्थानीय सीप, श्रोत र साधनको प्रयोग हुने घरेलु तथा साना उद्योगहरूको संचालन र विस्तारमा आवश्यक सहयोग र प्रोत्साहन गरिनेछ ।

[Handwritten signature]
पंजो ज राई
अध्यक्ष

[Handwritten signature]

- ४.३. संघीय सरकारले अघि सारेको निजी क्षेत्रसंगको सहभागितामा उद्योगग्राम स्थापनाका लागि सहजिकरण गरिनेछ ।
 - ४.४. यस गाउँपालिका क्षेत्रमा संचालित घरेलु उद्योगहरूलाई आवश्यक सिप, क्षमता अभिवृद्धिका लागि प्रोत्साहित गरिने साथै सीप र प्रविधिमा अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ ।
 - ४.५. गाउँपालिका भित्र स्थापना हुने, स्थानीय कच्चा पदार्थको प्रयोग हुने र स्थानीय २५ जना भन्दा बढि व्यक्तिहरूलाई रोजगारी दिने उद्योगलाई निश्चित मापदण्डका आधारमा अनुदान तथा राजश्व छुट गरि प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ ।
 - ४.६. गाउँपालिका भित्र कलकारखाना, उद्योग व्यवसाय संचालन गर्नु अघि पूर्व प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण तथा वातावरणीय प्रभाव परीक्षण अनिवार्य रूपमा गरे पश्चात मात्र सञ्चालन अनुमति दिने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
 - ४.७. वायु प्रदुषण, ध्वनी प्रदुषण, जल प्रदुषण, भूमी प्रदुषण, औद्योगिक प्रदुषण जस्ता प्रदुषणजन्य प्रकृतीका उद्योगहरूको संचालन गर्न निरुत्साहित गरिनेछ ।
५. सहकारी विकास :
- ५.१. सहकारीको दर्ता तथा अनुगमन गर्ने दायित्व गाउँपालिकाको क्षेत्राधिकार भित्र रहेका सबै सहकारीहरूको विवरण अद्यावधिक गर्ने र सहकारी ऐन तथा नियमावली अनुसार नियमन र अनुगमन कार्यलाई प्रभावकारी बनाउने नीति लिइने छ ।
 - ५.२. एक सहकारी एक उत्पादन अभियानमा सहकारीहरूलाई उत्साहित गर्दै कृषि तथा अन्य कार्यक्रमहरूमा साझेदारीको रूपमा सहभागी गराउन प्रेरित गरिने छ ।
 - ५.३. सहकारीलाई आवश्यक सिप क्षमता अभिवृद्धिका लागि तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।
 - ५.४. बचत तथा ऋण कारोवार नगर्ने कृषि सहकारी स्थापना गर्न प्रोत्साहनको नीति लिइनेछ ।

सामाजिक विकास नीति

१. शिक्षा नीति

- १.१. आधारभूत शिक्षाको हक सुनिश्चित गर्नका लागि सबै बालबालिकाहरूलाई शिक्षाको पहुँचमा सहजता ल्याइनेछ । कक्षा १ मा भर्ना भएका सबै विद्यार्थीहरू १० वर्ष मा कक्षा १० मा पुग्ने सुनिश्चितता कायम गर्न विचैमा विद्यालय छाड्ने र कक्षा दोहोर्याउने दर घटाउने कार्यक्रमहरूमा प्राथमिकता दिइने छ ।

[Handwritten signature]
मनोज राई
अध्यक्ष

[Handwritten signature]

- १.२. सहिदभूमि गाउँपालिकाको स्थानीय पाठ्यक्रम "सहिदभूमि गाथा" कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ । साथै, स्थानीय पाठ्यक्रमको पाठ्यपुस्तक छपाईको आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।
- १.३. समस्यामा परेका बालबालिका, अभिभावक विहिन बालबालिका, दलित र अल्पसंख्यक समुदायका बालबालिका, अपांगता भएका बालबालिका र आर्थिक रूपले विपन्न बालबालिकाहरूलाई आधारभूत तह देखि माध्यमिक तह सम्मको शिक्षा निशुल्क उपलब्ध गराउने व्यवस्था गरिनेछ ।
- १.४. बहुभाषिक शिक्षण पद्धति अवलम्बन गरी प्रत्येक बालबालिकाको मातृभाषाको संरक्षण गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- १.५. विद्यालय तथा गाउँपालिका स्तरमा निर्माण गरिने, नियम, योजना र बालबालिकासंग सम्बन्धित विभिन्न कार्यक्रमहरूमा बाल सहभागिता सुनिश्चित गरी बालअधिकारको संरक्षण र प्रवर्द्धन गरिनेछ साथै बालश्रम तथा शोषणको उन्मुलन हुने गरी कानुनी व्यवस्था गरी गाउँपालिका लाई बालमैत्री गाउँपालिका घोषणा गर्ने नीति लिइने छ ।
- १.६. वैज्ञानिक, प्राविधिक, व्यावसायिक, सीपमूलक, रोजगारीमूलक एवं जनमुखी शिक्षा मार्फत सृजनशिल, प्रतिस्पर्धी र राष्ट्रहितमा समर्पित जनशक्ति तयार गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ । यस गाउँपालिकाको एक विद्यालयमा कक्षा ९ बाट प्राविधिक तथा व्यावसायिक धारको कक्षा सञ्चालन गर्न सुरु गरिएको छ । त्यसलाई क्रमशः व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ ।
- १.७. निजी क्षेत्रको लगानीमा खुलेका विद्यालयहरूलाई नियमन र व्यवस्थापन गरी सेवामूलक बनाउने नीति लिइने छ ।
- १.८. सबै सामुदायिक विद्यालयहरूमा अपांगता तथा बालमैत्री भौतिक पूर्वाधार निर्माण र शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धिका साथै आधारभूत तहसम्म मातृभाषाको माध्यमबाट गुणस्तरीय पठनपाठन गराउने सामुदायिक विद्यालयहरूलाई प्रोत्साहनको व्यवस्था गर्ने नीति लिइनेछ ।
- १.९. बालमैत्री स्थानीय शासनलाई प्रवर्द्धन गर्न बाल समूहहरूको गठन तथा परिचालनमा जोड दिइनेछ ।
- १.१०. पठनपाठनलाई प्रविधि मैत्री बनाउन जोड दिइनेछ ।
- १.११. विद्यालयमा बाल क्लब, आमा समूहमार्फत विद्यार्थीहरूलाई खेलकुद र अतिरिक्त क्रियाकलापमा सहभागी गराउन विशेष महत्त्व दिइनेछ ।

[Handwritten signature]
मनोज राई
अध्यक्ष

[Handwritten signature]

- १.१२. विद्यालयमा पठनपाठन, अतिरिक्त क्रियाकलाप, व्यवस्थापन र अनुशासनलाई समेत आधार बनाइ पुरस्कार र दण्डको व्यवस्था गरिनेछ ।
- १.१३. विद्यालयमा दिगो खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन गरी शैक्षिक उपलब्धि बढाउन अनुकूल वातावरण बनाउने प्रयास गरिनेछ ।
- १.१४. बालविकासका शिक्षकहरूलाई मन्टेश्वरी तालिमको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- १.१५. सामुदायिक विद्यालयहरूलाई नमुना विद्यालयको रूपमा विकास गर्न पहल गरिनेछ ।
- १.१६. गाउँपालिका/वडामा शिक्षा क्षेत्रको पूर्वाधार निर्माण र सेवा प्रवाहको विभिन्न तहमा मागमा आधारित अनुगमन गरी शिक्षामा गुणस्तरीयता सुनिश्चितताको लागि कार्ययोजना बनाई कार्यान्वयन गरिनेछ । प्रचलित शिक्षा ऐन तथा नियमावली उल्लंघन गर्ने विद्यालय तथा शिक्षकहरूलाई कारवाहीको दायरामा ल्याउने नीति लिइनेछ ।
- १.१७. सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयहरूलाई सूचना प्रविधिको प्रयोगवाट डिजिटल कक्षा संचालनको लागि प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- १.१८. सामुदायिक विद्यालयमा स्वास्थ्य र सरसफाई कार्यक्रमलाई अभियानको रूपमा संचालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- १.१९. आधारभूत तहमा स्थानीय पाठ्यक्रम समेत लागु गरी स्थानीय धर्म, कला, संस्कृती र पहिचानको संरक्षण गर्न स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण गरी लागु गर्ने नीति लिइने छ ।।
- १.२०. अत्यन्त न्यून पारीश्रमिकमा काम गरिरहेका बालविकासका सहयोगी कार्यकर्ता र सामुदायिक विद्यालयमा कार्यरत विद्यालयका कर्मचारीहरूलाई प्रोत्साहन गर्न प्रदान गरिदै आएको प्रोत्साहन भत्तालाई निरन्तरता दिइने छ ।
- १.२१. गाउँपालिका, ह्यूमन प्रक्टिस फाउण्डेसन नेपाल र विद्यालयको साझेदारीमा विद्यालयको भौतिक पूर्वाधार विस्तार गरिनेछ ।

२. स्वास्थ्य :

- २.१. सञ्चालनमा रहेका खोपकेन्द्रहरू लाई व्यवस्थित गरी सबै वडाहरूमा खोप केन्द्रहरू पुऱ्याउने कार्यलाई प्राथमिकता दिइने छ ।
- २.२. सरुवा रोगको संक्रमण न्यून गर्न सरकारी तथा नीजि अस्पताल, स्वास्थ्य संस्थासँग समन्वय गरी स्वास्थ्य शिविरहरू संचालनलाई प्राथमिकता दिई विभिन्न संस्थाहरूको सहकार्यमा स्वास्थ्य शिविर संचालन गरिने छ ।

[Handwritten signature]
मनोज राई
अध्यक्ष

[Handwritten signature]

- २.३. बाल तथा मातृ शिशु सुरक्षा कार्यक्रममा महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरुबाट प्राप्त योगदानको उच्च कदर गर्दै महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरुको क्षमता विकास गरी परिचालन गरिनेछ । साथै निजहरु निवृत्त हुदाँ आर्थिक सुविधा सहित बिदुई गरिने कार्यलाई निरन्तरता दिन स्वयंसेविका कोषलाई एकीकृत गरी निरन्तरता दिइनेछ ।
- २.४. संघीय सरकारको नीति अनुरूप गर्भवती तथा सुत्केरी प्रोत्साहन साथै "सुरक्षित मातृत्व: सुनिश्चित जीवन" भन्ने गाउँपालिकाको आकाङ्क्षा साथ गर्भवती र सुत्केरी महिलासँग उपाध्यक्ष कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिई गाउँपालिका क्षेत्रमा रहेका गर्भवती र सुत्केरी महिलालाई पोषणयुक्त आहाराका लागि प्रोत्साहन तथा नवजात शिशुलाई न्यानो कपडा उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाइनेछ । सुरक्षित प्रसुतिका लागि यस गाउँपालिका अन्तर्गत रहेका बर्थिङ सेन्टरहरुलाई आवश्यक सामग्री सहित व्यवस्थित गर्दै लागिने छ ।
- २.५. स्वास्थ्य तथा सरसफाईसम्बन्धि सचेतना कार्यक्रमहरु विद्यालय तथा समुदायस्तरमा संचालन गरिनेछ ।
- २.६. सामुदायिक स्वास्थ्य विमा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रुपमा लागु गर्ने नीति लिईनेछ । यस गाउँपालिकाको विपन्न घरपरिवारहरुलाई साभेदारीको आधारमा स्वास्थ्य वीमा कार्यक्रममा अनुदानको व्यवस्था गर्ने नीति लिईनेछ ।
- २.७. गाउँपालिकाका आम जनता लाई स्वास्थ्यको पहुँचसम्म पुग्न स्वास्थ्य चौकी, आधारभुत स्वास्थ्य केन्द्र, सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइ, गाउँघर क्लिनिक मार्फत स्वास्थ्य सेवालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- २.८. यस गाउँपालिका क्षेत्रमा कार्यरत स्वयंसेविकाहरुलाई सेवामा प्रोत्साहन र सेवालाई प्रभावकारी बनाउन मासिक यातायात खर्च उपलब्ध गराउने नीतिलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- २.९. मानसिक स्वास्थ्य र लागुपदार्थ दुर्व्यसन न्यूनीकरणका लागि सचेतना कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- २.१०. पूर्ण खोपको सुनिश्चिततालाई दिगो बनाइनेछ ।
- २.११. विद्यालयहरुमा किशोरीमैत्री विद्यालय कार्यक्रम संचालन एवं विद्यालय स्वास्थ्य शिक्षा कार्यक्रम संचालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- २.१२. सरकारद्वारा उपलब्ध गराइने निःशुल्क औषधीहरु निरन्तर आपूर्ति गर्ने नीति लिइनेछ ।
- २.१३. आयुर्वेद स्वास्थ्य उपचार पद्धतीलाई प्रोत्साहित गर्दै घरेलु तथा प्राथमिक उपचार विधिमा समुदायलाई सक्षम बनाउन स्थानीय स्तरमा प्राप्त हुने जडिबुटिको पहिचान र प्रशोधनका लागि विशेष कार्यक्रम ल्याइने छ ।
- २.१४. स्वास्थ्य चौकीहरुमा संक्रामक रोगको पहिचान र आपतकालीन स्वास्थ्य सेवाको लागि आवश्यक औषधि उपचारको व्यवस्था मिलाइनेछ । यसका लागि स्वस्थकर्मीहरुलाई आवश्यक तालिम र स्वास्थ्य उपकरणका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरिनेछ ।
- २.१५. सहिदभूमि गाउँपालिकाका आर्थिक रुपमा विपन्न तथ गरिव, अशक्त, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, एकल महिला र ज्येष्ठ नागरिकहरुलाई लक्षित गरेर क्यान्सर, मुटुरोग, स्पाइनलकर्ड इन्जुरी, मृगौला रोग, हेड इन्जुरी, सिकल सेल एनिमिया, पार्किन्सन्स रोग,

[Handwritten signature]
मन्जु राई
अध्यक्ष

[Handwritten signature]

अल्जाइमर्स भएका विरामी र दीर्घरोगबाट पीडित रोगिहरुलाई गाउँबाट अस्पतालसम्म पुग्न एक पटकमा यातायात खर्च वापत प्रति विरामी रु.५००० (अक्षरेपी पाँच हजार रुपयाँ मात्र) उपलब्ध गराउने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ । साथै उपयुक्त आठ किसिमका रोग भनि मान्यता प्राप्त निकित्सकबाट प्रमाणित भइ आएमा रोगको उपचार गर्न नसक्ने विपन्न तथा असहाय नागरिकको लागि यस गाउँपालिकाको विपन्न नागरिक औषधि उपचार कोष कार्यक्रमबाट उपचार हुने गरी अस्पतालमा सिफारिस गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।

- २.१६. ज्येष्ठ नागरिक, पूर्ण अपाङ्ग भएका व्यक्तिहरु तथा सुत्केरी हुन जाने महिलालाई एक पटकको लागि एम्बुलेन्स सेवा निःशुल्क उपलब्ध गराउने कार्यलाई निरन्तरता प्रदान गरिनेछ ।
- २.१७. गाँजा खेतीलाई औषधिय प्रयोजनका लागि व्यवसायिक खेती गर्ने संघीय सरकारको नीति बमोजिम संघीय सरकारसँगको समन्वय र साझेदारीमा स्रोत साधनको परिचलन गर्दै लगिनेछ ।

३. खानेपानी तथा सरसफाई

- ३.१ जीवनका लागि स्वच्छ पानी भन्ने मूल नाराका साथ खानेपानी आयोजना सञ्चालन तथा विस्तार गर्न संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको साभेदारीमा योजना सञ्चालन गरिनेछ ।
- ३.२ गाउँपालिकाका सबै गाउँवासीलाई खानेपानीको सुविधा पुऱ्याउन, हाल संचालनमा रहेका खानेपानीका श्रोतहरुको व्यवस्थापन, वितरण पाईप लाइनको मर्मत, सुधार र थप व्यवस्थापनमा सहयोग गरिनेछ, भने नयाँ खानेपानी आयोजना निर्माणका लागि संघीय सरकार र प्रदेश सरकारसँग बजेट व्यवस्थापनका लागि पहल गरिनेछ ।
- ३.४ फोहोरमैला व्यवस्थापन सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धिका लागि सरसफाई अभियान संचालन गरिनेछ । साथै बजार क्षेत्रको फोहोर व्यवस्थापनका लागि गाउँपालिका, निजी क्षेत्र र स्थानीयबासीको सहकार्यमा नीति निर्माण गरी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- ३.६ बजारमा संकलित फोहोरको उचित व्यवस्थापन गर्न ल्याण्डफिल्ड साइडको निर्माण भइ रहेकोमा फोहोरको उचित व्यवस्थापन गर्ने कार्यलाई प्राथकितामा राखि व्यवस्थापन गरिनेछ ।

[Handwritten signature]
मनोज राई
अध्यक्ष

४. संस्कृति

[Handwritten signature]

१. नेपालको संविधान तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को अधिनमा रही सहिदभूमि गाउँपालिकामा मातृभाषाका रुपमा बोलिने बान्तवा राई, छिन्ताङ्गे राई र छिलिङ्ग राई भाषाहरुलाई सहिदभूमि गाउँपालिकाको स्थानीय सरकारी कामकाजको भाषाका रुपमा प्रयोग गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ । यी मातृभाषा प्रयोगकर्ताहरुलाई सहजीकरण गर्न गाउँपालिकामा कार्यरत विभिन्न मातृभाषी कर्मचारीहरुलाई फोकल पर्सनका रुपमा विशेष जिम्मेवारी दिइनेछ ।
२. आदिवासी जनजातिको परम्परादेखि चलिआएको ज्ञान, सीप, कला, साँस्कृतिको संरक्षण गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
३. गाउँपालिकाले सम्बन्धित आदिवासी जनजातिका संस्था र सरोकारवालाहरुको सहकार्यमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
४. लोपोन्मुख भाषा, धर्म, साँस्कृतिको संरक्षणमा सहयोग गरिनेछ । साथै जातीय मठ, मन्दिर, गुम्बाको प्रवर्द्धन र पूर्वाधार निर्माणमा सहयोग गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
५. गाउँपालिका भित्र बसोवास गर्ने विभिन्न जातजातीहरुको भाषा, कला, साहित्य, संगित र साँस्कृतिको संरक्षण र विकास गर्न भाषा, वर्ण र लिपीको अनुसन्धानात्मक कार्य सञ्चालन गरिने छ ।
६. जातीय, भाषिक, साँस्कृतिक, धार्मिक विविधतायुक्त यस गाउँपालिका क्षेत्रमा बसोवास गर्ने सबै समुदायको क्रमिक विकास र समान सहभागिता लाई बढावा दिदै भेदभावमुक्त, पारस्परिक सदाशययुक्त तथा एकतावद्ध समाज निर्माण गर्न निरन्तर प्रयासका कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।

५. महिला विकास, लैंगिक समानता र समावेशिकरण

- “सुसंस्कार हाश्रो पहिचान : वृद्ध वृद्धालाई सम्मान” भन्ने नाराका साथ जेष्ठ नागरिकहरुलाई न्यानो कपडा वितरण, स्वास्थ्य परामर्श, निःशुल्क उपचार शिविर, दिवासेवा केन्द्र स्थापना, अनुभव संकलन तथा अभिलेखाङ्कन जस्ता कार्यक्रम सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
- ५.१ जेष्ठ नागरिक एकल महिलाको सम्मान, सुरक्षा तथा उनीहरुको स्वास्थ्यलाई मध्यनजर गर्दै गाउँपालिकाले अन्य संस्थाको सहकार्यमा जेष्ठ नागरिक, एकल महिला सम्मान गर्ने तथा ज्येष्ठ नागरिक केन्द्र स्थापना गर्ने नीति लिइनेछ । साथै जेष्ठ नागरिक प्रतिक्षालय (चौतारा) निर्माणमा निरन्तरता दिइने छ ।
 - ५.२ बाल विकासका सूचकहरु बाल बचाऊ, बाल संरक्षण, बाल विकास तथा बाल सहभागिता आदि कार्यक्रमहरुमा जोड दिई सबै वडालाई बालमैत्री वडा घोषणा गर्दै जाने गरी आवश्यक कार्यक्रम तर्जुमा गरिने छ ।

[Handwritten signature]
मनोज राई
अध्यक्ष

मनोज राई

- ५.३ महिलाहरुको हक अधिकार र नेतृत्व विकासका लागि तालिम, सिपमुलक प्रशिक्षण, अध्ययन, अन्तरक्रिया, गोष्ठी लगभगतका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । यस्ता कार्यक्रम सञ्चालन गर्न महिलासंग सम्बन्धित संघ संस्थाहरुको सहकार्य र साभेदारीमा संचालन गर्न जोडदिइनेछ ।
- ५.४ आदिवासी, जनजाती, दलित पिछडा वर्ग जस्ता पछाडि परेका वर्ग समुदायका हक अधिकार र त्यस्ता वर्ग र समुदायको समावेशीकरणका लागि विभिन्न कार्यक्रम संचालनमा ल्याईनेछ ।
- ५.५ वडा भेला मार्फत आएका लक्षित समूह (महिला, बालबालिका, आदिवासी, जनजाति, जेष्ठ नागरिक, दलित) का कार्यक्रमहरु वडा स्तरीय तथा गाउँपालिका स्तरीय कार्यक्रमहरु प्राथमिकताका आधारमा संचालन गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- ५.६ अपाङ्गता भएका नागरिकको संरक्षण र विकासको लागि प्रदेश सरकार र करुणा फाउण्डेशन संगको साभेदारीमा सञ्चालन भइरहेको अपाङ्गता रोकथाम तथा पुर्नस्थापना कार्यक्रमलाई सम्बोधन सहित निरन्तरता प्रदान गरिनेछ ।
- ५.७ फुस्को छाना प्रतिस्थापन गरी जस्ताको छाना लगाउँदै जाने साथै सुरक्षित नागरिक आवास कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- ५.८ छुवाछुत, भेदभाव, कुरीति, कुसंस्कृति, अन्धविश्वास र सामाजिक विकृतिहरु हटाउने कार्यक्रमहरु संचालन गर्दै लगिनेछ र किशोरीहरुका लागि आत्मरक्षा तालिमलाई सञ्चालन गरिने छ ।
- ५.९ सिमान्तकृत र अतिसिमान्तकृत वर्गमा पर्ने परिवारलाई आत्मनिर्भर बनाउन आवश्यक परामर्श सेवा सहित विभिन्न सिप विकास कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
- ५.१० स्थानीय तहमा दर्ता भएका बेरोजगार व्यक्तिलाई न्यूनतम १०० दिनको रोजगारीको प्रत्याभूति गर्नका लागि कामका लागि पारिश्रमिकमा आधारित सामुदायिक आयोजना सञ्चालन गरि श्रममूलक आयोजना मार्फत समुदायको विकाससंगै सामाजिक संरक्षणको प्रत्याभूति गराइनेछ । आन्तरिक रोजगारी सिर्जना गर्न सरोकारवाला निकाय, निजी, सहकारी र गैर सरकारी संस्थाहरूसंगको समन्वय र सहकार्यमा जोड दिइनेछ ।

६. खेलकुद तथा मनोरञ्जन

“राष्ट्रको लागि खेलकुद स्वास्थ्यको लागि खेलकुद ” भन्ने नाराका साथ खेलकुद क्षेत्रको विकासको लागि निम्न नीति लिइने छ ।

- ६.१ आधारभुत (कक्षा १-८) र मा.वि. तहका विद्यार्थीहरुमा उमेर समुहगत खेलकुद कार्यक्रम संचालन गरी प्रतिभा छनौट गर्ने र छनौट भएका प्रतियोगी खेलाडीहरुलाई आवश्यक प्रशिक्षणको व्यवस्था मिलाउने नीति लिईनेछ ।
- ६.२ यस गाउँपालिका क्षेत्रबाट राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय खेलमा सहभागी भएका खेलाडीहरुको अभिलेख राखी पुरस्कार र प्रोत्साहनको व्यवस्था गरिनेछ ।

मनोज राई
मनोज राई
अध्यक्ष

[Handwritten signature]

- ६.३ प्रत्येक वडाहरुमा खेलकुद मैदानको व्यवस्थापन गर्दै गाउँपालिका स्तरीय एक व्यवस्थित खेल मैदान बनाउन संघीय सरकार र प्रदेश सरकारको समन्वयमा निर्माण गर्ने नीति लिइने छ ।
- ६.४ खेलकुदको क्षेत्रमा प्रशिक्षकको व्यवस्था मिलाई खेलकुदको माध्यमबाट अनुशासन कायम गर्दै स्वस्थ नागरिक उत्पादन गर्न प्रशिक्षक प्रशिक्षण कार्यक्रम संचालन तथा स्थानीय खेलकुद क्लवहरुलाई प्रोत्साहन गर्न खेलकुद आयोजना तथा खेलकुद सामाग्री वितरण गर्ने नीति लिइनेछ ।

पूर्वाधार विकास नीति

१. सडक तथा पुल

- १.१. सहिदभूमि गाउँपालिकाको गौरवको आयोजनाका रुपका रहेको हिले छिन्ताङ्ग त्रिवेणी उदयपुर सडक, पंचकन्या सेतीचौक सफाइटार सडक, थलथले चाम्चा सफ्टिडटार सडक, मुलघाट त्रिवेणी भोजपुर सडक, पिप्ले जिस्सु राईघाट सडक, पिप्ले सन्देशचौक मङ्गसुवाटार सडकलाई संघीय सरकार र प्रदेश सरकारमार्फत स्तरोन्नति तथा कालोपत्रे गर्ने कार्यको लागि पहल गरिनेछ ।
- १.२. संघीय, प्रदेश तथा स्थानीय सरकारका माध्यमबाट सुकेआहाल माङ्गफिड खोकु सडक, पन्चकन्या बेलटार भालुखोला सडक, सेतीचौक हाङ्गुवा संविधानसभा चौतारा सडक, सुकेआहाल माङ्गतिन पोक्ला हाङ्गुखा सडक, साम्बुगाउँ गुराँसे पंचकन्या सडक, साम्बुगाउँ कागुने ललाहोड ललाहानीटार सडक, पञ्चकन्या पाताल साम्बुगाउँ सडक, थलथले माम्फिड डिही बत्तीसे खोकु सडक लगायत अन्य महत्वपूर्ण सडक निर्माण मर्मत संम्भार तथा स्तरोन्नति कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- १.३. विगतमा स्तरउन्नति भई सकेका र लामो दुरीका सडकहरुलाई कालोपत्रेको लागि सम्बन्धित निकायमा पहल गरिनेछ ।
- १.४. गाउँपालिकाको क्षमतामा निर्माण हुन सक्ने सडकहरुमा जनसहभागिता समेत जुटाई प्राथमिकताका आधारमा कालोपत्रे सडक निर्माणमा जोड दिइनेछ ।
- १.५. कच्ची सडकहरु प्राथमिकताका आधारमा क्रमशः ग्राभेल विछ्याउने काम गरिने छ ।
- १.६. विगतमा बनेका ग्राभेल सडकको प्राथमिकताका आधारमा क्रमशः स्तरउन्नति गरिने छ ।
- १.७. उपभोक्ता समितिबाट निर्माण हुने पूर्वाधार निर्माणमा विगतदेखिको लागत वा श्रम सहभागितालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- १.८. साना तीना कल्भर्ट निर्माणको लागि गाउँपालिकाबाट बजेटको व्यवस्था गरि प्राथमिकताका आधारमा क्रमशः निर्माण गरिनेछ ।
- १.९. सहिदभूमि गाउँपालिकासँग जोडिएका छिमेकी गाउँपालिका, नगरपालिका र छिमेकी जिल्लासँग आवतजावत सहजताका लागि नदी तथा खोलामाथि प्रदेश सरकार र संघीय सरकारसँगको अनुदानमा भोलुङ्गे पुलको निर्माणको लागि पहल गरिनेछ । आवश्यकताको

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

- आधारमा स्थल छनौट गरी प्रदेश सरकार तथा संघीय सरकारमार्फत मोटरेबल (पक्की) पुल निर्माणका लागि योजना माग गरिनेछ ।
- १.१०. आयोजना तथा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी एवं गुणस्तर कायम राख्न अनुगमन तथा मूल्यांकनलाई व्यवस्थित गरिनेछ । साथै अन्तिम भुक्तानी तथा फरफारकका लागि अनुगमन समितिको सिफारिस तथा वडा कार्यालयको प्रतिनिधिको रोहवरमा सार्वजनिक परीक्षण गरेपछि मात्र अन्तिम भुक्तानी दिइनेछ ।
- १.११. तीन लाख भन्दा माथिका आयोजनाहरूको संचालन गर्दा आयोजना स्थलमा आयोजना सम्बन्धी विवरण (आयोजना सूचना पाटी) अनिवार्य राख्नुपर्ने नीति लागु गरिने छ ।
- १.१२. गाउँपालिकाका वडाहरूलाई जोड्ने प्रत्येक वडाका एक एक वडा सडकलाई मूल पूर्वाधार सडकका रूपमा राखी उपभोक्ताको साभेदारी समेतमा मर्मत सम्भार तथा स्तर उन्नती गर्दै कालोपत्रे गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- १.१३. गाउँपालिका भित्र निर्माण हुने संरचनाहरू अपाङ्ग मैत्री, बालमैत्री, लैंगिक मैत्री, वातावरणमैत्री तथा जेष्ठ नागरिकमैत्री हुनेगरी निर्माण गर्ने कार्यमा जोड दिइनेछ ।

२. भवन तथा ग्रामिण विकास

- २.१. गाउँपालिका क्षेत्रमा नयाँ घरहरू निर्माण गर्दा बस्ती विकास तथा शहरी योजना तथा भवन निर्माण सम्बन्धी आधारभूत मापदण्ड २०७२ बमोजिम नक्सा पास स्वीकृत गरेर मात्र निर्माण गर्ने नीति लिइनेछ ।
- २.२. यस गाउँपालिका क्षेत्र भित्र निर्माण भईसकेका घरहरूको घरनक्सा पास अर्न्तगत अभिलेखिकरण कार्यलाई निश्चित समयसीमा तोक्यो विशेष छुट सहितको व्यवस्था गरी अभिलेखिकरण गर्ने कार्य अधि बढाइनेछ ।
- २.३. गाउँपालिकाको नक्सांकन र व्यवस्थापनवाट सबै क्षेत्रमा एकरूपता ल्याउन घर नम्बर, वस्तीको नामाकरण, जनसंख्या कार्ड, शौचालयको अवस्था, सडकको नामाकरण, लगायतका कार्यलाई अगाडी बढाइनेछ । जनसंख्याको व्यवस्थित रूपमा लगत राखिनेछ ।
- २.४. अव्यवस्थित रूपमा सार्वजनिक स्थल, सडक तथा खोलाका किनाराहरूमा जोखिम रूपमा बसोबास गरिरहेका अव्यवस्थित बसोबासलाई जग्गा व्यवस्थापन गरी स्थानान्तरण गर्न एकीकृत वस्ती योजना निर्माणमा पहल गरिनेछ । साथै जनता आवास कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- २.५. गाउँपालिका तथा कार्यालय भवन निर्माण हुन वाँकी वडा कार्यालयहरूको भवन निर्माणका लागि जग्गा व्यवस्थापन गरी प्रदेश तथा संघीय सरकारसंग बजेट व्यवस्थाका लागि पहल गरिनेछ । साथै अन्य सामाजिक संघसंस्थाहरूको भवन निर्माणमा आवश्यक सहयोग गर्ने नीति लिइनेछ ।
- २.६. गाउँपालिका क्षेत्र भित्र घर तथा भवन निर्माणकर्ताले निर्माण सामाग्रीहरू सडक तथा सार्वजनिक स्थलमा राख्न नपाउने व्यवस्था कार्यान्वयन गर्दै यस्ता सामग्रीहरू सार्वजनिक स्थलबाट हटाए पछि मात्र भवन इजाजत तथा निर्माण सम्पन्नताको प्रमाण पत्र प्रदान गर्ने नीतिलाई कडाईका साथ कार्यान्वयन गरीने छ ।

[Handwritten signature]
मनोज राई
अध्यक्ष

[Handwritten signature]

- २.७. भौतिक संरचनाहरूलाई भुकम्प प्रतिरोधी र वातावरण मैत्री हुने गरी निर्माण गर्न निर्माण कार्यमा सम्लग्न ठेकेदार/मिस्त्रीहरूलाई आधारभूत तालिम संचालन गर्न आवश्यक वजेत विनियोजन गरिने छ । साथै घर तथा भवन निर्माण ईजाजत दिदा तालिम प्राप्त गरी गाउँपालिकामा सूचिकृत भएका आधिकारीक ठेकेदारको प्रमाण पत्र अनिवार्य सम्लग्न गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- २.८. सरकारी, ऐलानी, पर्ती, खोला खोल्सीले ओगटेको जमिन संरक्षण गर्ने तथा नदी र जंगल किनाराको जमिन अतिक्रमण रोक्ने र वृक्षारोपण गर्न आवश्यक नीतिगत व्यवस्था गरिने छ ।

३. उर्जा तथा विद्युत :

- ३.१. विगतमा विस्तार भएका विद्युतको क्षमता वृद्धि तथा मर्मतका लागि सम्बन्धित कार्यालयमा पहल गरिने छ ।
- ३.२. विद्युत आपूर्ति पुग्न नसकेको क्षेत्रहरूमा नवीकरणीय ऊर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रको सहयोगमा सौर्य उर्जा वितरण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- ३.३. विद्युत विस्तार हुन बाँकी ठाउँमा विधुतीकरणका लागि विद्युत प्राधिकरणसंग पहल गरिने छ । उक्त ठाउँहरूमा विधुत विस्तारका लागि विद्युत प्राधिकरणसँग साभेदारीमा कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- ३.४. मुख्य सडकहरूमा सडक बत्ति जडानका लागि वैकल्पिक उर्जा प्रवर्धन केन्द्रसंगको सहकार्यमा सडक बत्ति व्यवस्थापन गरिनेछ ।

४. सञ्चार

- ४.१. गाउँपालिकाका हरेक क्रियाकलापहरू कार्यालयको वेवसाइट तथा मोवाइल एपका माध्यमबाट सर्वसाधारणलाई सूचना प्रवाह गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- ४.२. "जनतासँग जनप्रतिनिधि" कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाउन सूचना र सञ्चार माध्यमको अधिकतम प्रयोग गरिने छ ।
- ४.३. सूचना प्रविधिमैत्री गाउँपालिका निर्माण गर्न इन्टरनेटको सुविधा नपुगेका क्षेत्रमा नीजि क्षेत्रसंगको साभेदारीमा इन्टरनेट सुविधा विस्तार योजना सञ्चालन गरिने छ ।

५. वन वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन

- ५.१. विपद्बाट हुने धनजनको क्षति कम गर्न र विपद्लाई न्यूनीकरण गर्न रेडक्रस सोसाइटी, सुरक्षा निकाय लगायत अन्य सरोकारवाला निकायहरूको सहकार्यमा विपद् जोखिम न्यूनीकरण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- ५.२. ग्रामिण क्षेत्र भएकाले गाउँवासीहरूको स्वास्थ्यमा ध्यान पुर्याउदै सौर्य उर्जा, गोबर ग्याँस, सुधारिएको चुलो, इन्डक्सन चुलो जस्ता स्वच्छ उर्जाका प्रविधिहरू प्रयोग गरी धुँवामुक्त घर बनाउन वैकल्पिक उर्जाको प्रवर्द्धनमा जोड दिइने छ ।

[Handwritten signature]
मनोज राई
अध्यक्ष

[Handwritten signature]

- ५.३. वन जंगल, वन्यजन्तु, ढुंगा, बालुवा, नदी, खोला, खानी, जडिबुटी आदी प्राकृतिक श्रोतहरुको पहिचान गरी सोको उचित व्यवस्थापन गर्दै प्रकृतिजन्य सम्पदाहरुलाई दीगो विकासको सिद्धान्त अनुकूल बनाईने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- ५.४. वन जंगलको संरक्षण र विस्तारका लागि वन समितिहरुलाई व्यवस्थित र सकृय बनाउने नीति अवलम्बन गर्दै गाउँपालिका भित्र सडक निर्माण गर्दा सडकका दुवै किनारामा उपयुक्त वृक्षारोपण गर्ने नीति लिइने छ ।
- ५.५. विपद् उद्धार र तत्काल सहायताका लागि गाउँपालिका तथा वडा स्तरमा सर्वदलीय प्रतिनिधित्व सहितको विपद् व्यवस्थापन तथा उद्धार समिति र स्थानीय स्तरमा स्वयम्सेवी समूह तयार गरी परिचालन गरिनेछ ।
- ५.६. स्वास्थ्य केन्द्र, स्वास्थ्य चौकी तथा निजी स्वास्थ्य क्लिनिकहरुमा संक्रामक रोगको पहिचान र आपतकालीन स्वास्थ्य सेवाको लागि आवश्यक औषधि उपचारको व्यवस्था मिलाइनेछ । यसका लागि स्वस्थ्यकर्मीहरु लाई आवश्यक तालिम र स्वास्थ्य उपकरणका लागि आवश्क बजेट विनियोजन गरिने छ ।
- ५.७. विपद्बाट हुनसक्ने क्षति न्यूनीकरण गर्न तत्काल उद्धार, राहत र पूर्णस्थापनाका लागि आवश्यक जनशक्ति सामाग्री र श्रोतको पहिचान र परिचालन गर्न ठोष कार्ययोजना बनाइ कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- ५.८. विपद्हरुको रोकथाम तथा न्यूनीकरणको लागि पूर्वतयारी, प्रतिकार्य र पुनर्लाभका कार्यक्रम सञ्चालन गर्न स्थानीय विपद् व्यवस्थापन कोषमा आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।

सूशासन तथा संस्थागत विकास नीति :

१. कार्यपालिकाको कार्यालय, वडा कार्यालय तथा विषयगत शाखा वा एकाइको सेवा प्रवाहलाई सम्भव भएसम्म सूचना प्रविधि मैत्री बनाई जनतालाई सेवा प्रवाह गर्दा जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारी सवैले मुस्कान सहितको सेवा प्रवाह गर्नु पर्ने नीतिलाई अनिवार्य गरिनेछ ।
२. गाउँपालिका भित्र आवश्यक पर्ने कर्मचारीहरुको व्यवस्थापन गर्न सम्बन्धित निकायहरूसंग पहल गर्ने र खुला प्रतिस्पर्धा बाट करार र ज्यालादारीमा कर्मचारी व्यवस्थापन गरिनेछ । साथै योग्यता, क्षमता र उत्कृष्टताको आधारमा पदस्थापन प्रणालीलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।
३. अनुभवी, क्षमतावान र स्वयं उत्प्रेरित कर्मचारी विना गाउँवासीले चाहेजस्तो प्रभावकारी र अनुभूतिजन्य सेवा प्रवाह गर्न समस्या पर्ने भएकाले प्रशासनिक संयन्त्रलाई आधुनिक प्रविधियुक्त बनाइदै समयानुकूल तालिम र प्रशिक्षणमा जोड दिइनेछ । साथै उत्प्रेरित तथा उत्कृष्ट कार्यसम्पादन गर्ने कर्मचारीहरुलाई प्रोत्साहन तथा पुरस्कृत गरिनेछ । कर्मचारी उत्प्रेरणका लागि पर्यटन काजको व्यवस्था गरिनेछ ।
४. वडा कार्यालयहरुको आवश्यक संस्थागत विकासमा जोड दिइनेछ ।
५. गाउँपालिकाबाट सम्पादित आर्थिक, प्रशासनिक र योजनागत विकास निर्माण र लक्षित कार्यक्रमहरुलाई पारदर्शी, जिम्मेवार र उत्तरदायी बनाइनेछ ।

[Handwritten signature]
मनोज राई
अध्यक्ष

[Handwritten signature]

६. विकेन्द्रीकरण र स्वायत्तताको मर्म र सिद्धान्त अनुरूप स्थानीयवासीले सम्भव भएसम्म सेवा सुविधा घरदैलो र टोल टोलमा प्राप्त गर्न सक्ने व्यवस्थाका लागि वडास्तरबाट सम्पादन हुने कार्यलाई सफ्टवेयरको माध्यमबाट सेवा प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
७. वडा कार्यालय संचालनका लागि निश्चित सिलिङ्ग सहितको बजेट व्यवस्था गरिनेछ ।
८. यस गाउँपालिकामा कार्यरत स्थायी, अस्थायी तथा करार सेवामा कार्यरत कर्मचारीहरू लाई प्रोत्साहन स्वरूप कामको प्रकृतिको आधारमा स्थानीय तहको क्षमता अनुसार स्थानिय प्रोत्साहन भत्ता दिने नीति लिईनेछ ।
९. गाउँपालिका भित्रको सबै विवरण दुरुस्त राख्न गाउँ प्रोफायल तयार गरिनेछ ।
१०. प्रत्येक चौमासिकमा जनप्रतिनिधि र कर्मचारी बीचमा आपसी अन्तरक्रिया कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
११. प्रशासनिक खर्चमा मितव्ययिता अपनाईनेछ ।
१२. यस गाउँपालिकाको कार्यालय, वडा कार्यालयहरू, सामुदायिक विद्यालयहरू, स्वास्थ्य संस्थाहरू तथा मातहतका कार्यालयहरूमा विद्युतीय हाजिरीलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
१३. सबै भन्दा बढि कर संकलन गर्ने र तोकिएको समय सिमा भित्र आयोजना तथा कार्यक्रम सम्भौता र सम्पन्न गर्ने वडालाई प्रोत्साहन योजना प्रदान गर्ने नीति लिइने छ ।
१४. गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयबाट जनतालाई उपलब्ध गराइने सेवा सुविधा र शर्तहरूको विस्तृत विवरण समावेश भएको वडापत्र व्यवस्थित गरी सूचनाको हक शुनिश्चित गर्दै सेवा प्रवाहलाई सेवाग्राही मैत्री बनाउने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
१५. गाउँपालिकामा सञ्चालित विकास निर्माण लगायत सबै कार्यक्रमको नियमित अनुगमन, प्रगति समिक्षा, समन्वय बैठक, सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक परिक्षण, आदि मार्फत सुशासनमा जोड दिइनेछ ।
१६. न्यायिक समितिबाट भएका निर्णय र कार्यसम्पादनका अभिलेखहरूलाई व्यवस्थित बनाउन विद्युतिय प्रणालीमा अभिलेखिकरण गर्ने व्यवस्था मिलाईने छ ।
१७. वडा स्तरमा रहेका मेलमिलाप समितिहरूको सक्रियता र क्षमता विकासका लागि आवश्यक बजेट ब्यावस्था गरिने छ ।
१८. सहिदभूमि गाउँपालिकाले सेवा करार गरी लिएका जनशक्ति, कृषि तथा पशु सेवामा कार्यरत कृषि स्नातक र एक गाउँ एक कृषि तथा पशु सेवा प्राविधिकलाई निरन्तरता दिइनेछ । गाउँपालिकाको राजश्व संकलनको दायरालाई फराकिलो पाउँदै गाउँपालिकाको आन्तरिक स्रोतमा वृद्धि गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ । सो कार्यको लागि सेवा करारमा भएका जनशक्तिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१९. यस गाउँपालिकाको संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण कार्यान्वयमा ल्याइनेछ ।
२०. पालिकाबाट प्रवाह हुने सेवा प्रवाह छिटो, छरितो, प्रभावकारी र गुणस्तरिय रुपमा सम्पादन गरी सुशासन कायम गर्न श्रोत परिचालन गरिनेछ ।

[Handwritten signature]
मनोज राई
अध्यक्ष

राजश्व नीति

(Handwritten signature)

१. आर्थिक क्रियाकलापहरुमा आएको सङ्गुचनसँगै स्थानीय तहको आन्तरिक आय, अन्तर सरकारी वित्त हस्तान्तरण, राजश्व वाँडफाँट तथा रोयल्टी रकममा आउनसक्ने कमीलाई ध्यान दिदै लचकता सहितको उपयुक्त आकारको बजेट तर्जुमा गरिनेछ।
२. आन्तरिक आय तथा राजश्वलाई दीगो एवं भरपर्दो बनाउन करको दायरालाई फराकिलो बनाई करको चुहावटलाई नियन्त्रण गरिनेछ।
३. गाउँपालिकाले राजश्वको दायरा र क्षेत्र निर्धारण गर्दा विद्यमान ऐन नियममा भएको व्यवस्थालाई अवलम्बन गरिनेछ।
४. दीगो श्रोत व्यवस्थापन गर्न नयाँ श्रोतको पहिचानका लागि सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ।
५. करमैत्री वातावरण सिर्जना गर्न सरोकारवाला, अन्तरसरकारी, स्थानीय गैरसरकारी संघसंस्थासँगको समन्वय र सहकार्यबाट क्षमतायोग्य कर राजश्व निर्धारण गरी करदाताको संख्या बढाइनेछ।
६. दोहोरो कर प्रणाली हटाई एकद्वार प्रणालीबाट कर, राजश्व संकलन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ।
७. "विकास र समृद्धि आफ्नै श्रोतले" भन्ने आदर्श वाक्यका साथ राजश्व श्रोत र खर्च व्यवस्थापन गर्ने नीति, रणनीति र कार्यनीति तय गरिने छ।
८. राजश्व संकलनमा सुधार गर्न घुम्ती शिविर, करदाताहरुको अभिलेख व्यवस्थापन, जस्ता कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ।
९. कानून बमोजिम बाहेक कर, राजश्व संकलन गरिने छैन।

अन्त्यमा,

सहिदभूमि गाउँपालिकालाई समग्र विकास गर्नको लागि यस नीति तथा कार्यक्रमले अंगिकार गरेका विषयवस्तुहरुको कार्यान्वयनको पक्ष महत्वपूर्ण हुने छ। आगामी बजेटबाट नीति तथा कार्यक्रममा व्यक्त प्रतिबद्धतालाई सम्बोधन हुने विश्वास लिएको छु। नीति तथा कार्यक्रमको लागि सुभाव दिनुहुने र तर्जुमा कार्यमा संलग्न हुने सबै महानुभावहरुमा हार्दिक कृतज्ञता प्रकट गर्न चाहान्छु।

जय सहिदभूमि।

(Handwritten signature)

मनोज राई

अध्यक्ष

मनोज राई
अध्यक्ष

सहिदभूमि गाउँपालिका, धनकुटा

ईति सम्बत् २०८१ साल जेठ २५ गते शुक्रबार
नेपाल सम्बत् १९४४ तछलाथ्व १